

This publication raised an important problem of justifying the preconditions and economic consequences of the simultaneous use of two methods for assessing the withdrawal of commodity stocks in gas trading companies. This problem is systematically related to the taxation of operations for the sale of this natural resource by value-added tax.

The article notes that when applying the method of weighted average cost of withdrawal of stocks, the cost of acquiring natural gas, which is sold by a gas trader from underground storages, significantly distorts the accounting data of such a trader and leads to additional taxation.

As a result, we formulated specific practical recommendations for the transformation of information subsystems of gas trading companies accounting, based on the simultaneous use of two methods for assessing the withdrawal of commodity reserves (natural gas): the identified cost of a unit of reserves – for gas sold from natural gas storages; weighted average cost – for other commodity gas reserves. This approach is not prohibited by current accounting standards and is widely supported by a number of domestic scientists and practitioners. Additionally, it is noted that an important element of the implementation of these methodological recommendations is their clear wording in the orders on the accounting policy of certain gas trading enterprises.

Further research in the proposed direction is proposed to focus on studying the economic effect and technical possibility of introducing a total use of the method of identifiable cost of a unit of stock in this kind of business. This will result in the maximum avoidance of unjustified sales situations below the purchase price and additional charge of additional value added tax under the conditions of limited margin of this market.

**stock valuation, commodity stocks, withdrawal of stocks, weighted average cost, sale below cost, natural gas**

*Одержано (Received) 14.12.2021*

*Прорецензовано (Reviewed) 17.12.2021*

*Прийнято до друку (Approved) 20.12.2021*

**УДК 65.012.8**

**JEL Classification: J31, M21, O31, O38**

DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2021.7\(40\).53-61](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2021.7(40).53-61)

**Т.І. Грінка**, доц., канд. екон. наук

*Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький, Україна*

## **Методичні аспекти діагностування обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства**

У статті обґрунтована потреба розвитку оптимального методичного інструментарію діагностування стану обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства. Проведений аналіз дозволив визначити різноманіття методик, що передбачало перегляд традиційних підходів до методичних аспектів діагностування роботи цієї системи. На основі узагальнення різних способів та прийомів, методів, підходів запропонована гнучка методична процедура оцінювання стану обліково-аналітичного забезпечення в площині ефективного прийняття управлінських рішень та посилення економічної безпеки підприємства.

**методики оцінки, обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства, діагностування, методичні прийоми, підходи, методи, інструменти**

**Т.І.Грінка**, доц., канд. екон. наук

*Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький, Україна*

## **Методические аспекты диагностики учетно-аналитического обеспечения экономической безопасности предприятия**

В статье обоснована необходимость разработки оптимального методического инструментария диагностики состояния учетно-аналитического обеспечения экономической безопасности предприятия. Проведенный анализ позволил определить множество методик, что предусматривало изучение традиционных подходов методических аспектов диагностики работы этой системы. На основе обобщения разнообразных способов и приемов, методов, подходов предложена гибкая методическая процедура оценивания состояния учетно-аналитического обеспечения в контексте эффективного принятия управленческих решений и укрепления экономической безопасности предприятия.

**методики оценки, учетно-аналитическое обеспечение экономической безопасности предприятия, диагностика, методические приемы, подходы, методы, инструменты**

**Постановка проблеми.** Для успішного вирішення економічних проблем підприємств у площині безпеки постає потреба розвитку методичного інструментарію діагностування обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства, що має певні обґрунтування:

- досі немає єдиних узгоджених методичних специфічних процедур оцінки стану обліково-аналітичного забезпечення;
- необхідність здобуття обґрунтованих теоретичних та практичних знань для вирішення виробничих задач, які змінюються відповідно до стратегії менеджменту на підприємствах;
- забезпечення оптимізації використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів;
- необхідність мінімізації усіх видів ризиків;
- визначення оцінки ефективності господарської діяльності підприємства в цілому і за структурними підрозділами;
- виявлення конкретних заходів корегування організації цього процесу.

Саме тому на сьогодні особливої актуальності набуває дослідження ефективної методики оцінки рівня обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства, яка має нівелювати, своєчасно передбачати або зменшувати руйнівні наслідки проявів внутрішніх та зовнішніх загроз економічної діяльності підприємства, як-от витоку конфіденційної інформації, невідповідності вимогам законодавства, неповернення дебіторської заборгованості, шахрайства, так й до прийняття невірних стратегічних та тактичних рішень.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Дослідження “обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства” з’явилися в роботах Л. Гнилицької [2; 4], П. Пуцентейло [9], С. Черкасова [11], А. Штангрет [12] та ін. Подальший розвиток теоретико-методичних аспектів обліково-аналітичного забезпечення пов’язаний з розглядом складових компонентів цієї системи в їх взаємозв’язку.

Теоретичні, методичні та практичні проблеми організації економічного аналізу та діагностування на підприємстві досліджені в наукових працях А. Велігури [1], Л. Гнилицької [3], Д. Дячкова [5], Н. Єршової [6], О. Кравчук [7], Т. Меліхової [8], В. Сопко [10] та інших, проте в сучасних умовах діяльності підприємств різноманіття методик аналізу діагностування стану обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства не дає чіткого уявлення про оптимальний методичний інструментарій, що буде сприяти раціональному використанню єдиної обліково-аналітичної системи, її ефективній роботі на забезпечення економічної безпеки підприємства.

**Постановка завдання.** Метою статті є проведення аналізу методичних підходів до оцінки стану обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства та розробка концептуальних основ комплексної універсальної методики системи оцінки (діагностування) її рівня.

**Виклад основного матеріалу.** Під обліково-аналітичним забезпеченням економічної безпеки підприємства слід розуміти цілісну інформаційну систему, яка поєднує методи технології всіх видів обліку, аналізу й безпеки з метою прийняття управлінських рішень щодо протидії внутрішнім і зовнішнім погрозам безпеки діяльності підприємства [2, с. 44].

Слово «забезпечення» у даному терміні, на думку автора, означає здійснення процесу постачання, виконання, гарантування якісної обліково-аналітичної інформації системі управління.

З позицій обліково-аналітичної термінології можна асоціювати способи підготовки даних зі способами методу бухгалтерського обліку та економічного аналізу, засоби – з технологіями надання обліково-аналітичної інформації, а створення умов з організацією діяльності у сфері обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки суб'єктів спільного інтересу. Виходячи з цього, основними завданнями здійснення обліково-аналітичного забезпечення є:

- а) повне та достовірне інформаційне забезпечення функціонування системи економічної безпеки;
- б) діагностика фінансово-господарського стану підприємства з метою упередження його неспроможності (банкрутства);
- в) оцінка рівня та стану економічної безпеки власного підприємства;
- г) оцінка рівня економічної надійності контрагентів підприємства;
- д) ідентифікація підприємницьких ризиків і пов'язаних з ними потенційних загроз в системі бухгалтерського обліку;
- е) надання інформації для оцінки заходів по забезпеченню стратегії економічної безпеки підприємства;
- є) контроль за збереженням та ефективним використанням корпоративних ресурсів підприємства;
- ж) підготовка інформації для обґрунтування управлінських рішень про доцільність здійснення заходів з нівелювання впливу виявлених загроз та небезпек;
- з) мінімізація інформаційних ризиків;
- и) узагальнення даних про діяльність підрозділу економічної безпеки та оцінка ефективності його функціонування;
- і) забезпечення захисту отриманої інформації, яка відноситься до комерційної таємниці підприємства.

Значне різноманіття цілей, завдань, що висуваються перед обліково-аналітичним забезпеченням спеціалістами з економічної безпеки передбачає перегляд традиційних підходів до методичних аспектів діагностування оптимальності роботи цієї системи.

Загальновідомо, що методика - це сукупність взаємозв'язаних способів та прийомів доцільного проведення будь-якої роботи. В основу технології обробки та надання обліково-аналітичної інформації покладено певну методику її перетворення. В економічній науці метод трактується як система правил і прийомів до вивчення явищ і закономірностей.

Методи представлені безліччю різних способів та прийомів, що дозволяють упорядкувати й ефективно організувати виконання функцій управління. Зокрема, при здійсненні обліково-аналітичного забезпечення безпечного функціонування та розвитку підприємства використовують:

- а) способи та прийоми здійснення оперативного обліку;
- б) способи та прийоми проведення аналізу фінансово-господарської діяльності;
- в) способи та прийоми ведення фінансового та управлінського (стратегічного) обліку;
- г) спеціальні способи та прийоми отримання, перевірки та збереження інформації, необхідної для забезпечення економічної безпеки підприємства.

Методичні процедури оцінювання стану обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства проводять в аспекті ефективного прийняття управлінських рішень та поділяють на такі [9, с. 230]:

- моніторингові, призначені для тривалого аналітичного спостереження за розвитком ситуації з метою забезпечення можливості прийняття управлінських рішень, зміцнення безпеки, що носять упрежувальний характер;

– ініційовані, проведені для уточнення виявлених проблемних ситуацій при проведенні моніторингових досліджень;

– кумулятивні, котрі характеризуються високими вимогами до оперативності їх проведення, застосуванням окремих методів обробки обліково-аналітичної інформації.

Слід підкреслити, що для усіх видів досліджень передбачається проведення багатосторонньої діагностики досліджуваної ситуації з урахуванням динаміки її розвитку, результатів досліджень аналогічних ситуацій, а також використання науково-методичного інструментарію і технічних можливостей.

Основна мета економічної діагностики полягає в отриманні невеликого числа ключових (найбільш інформативних) параметрів, які дають об'єктивну та точну характеристику стану обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства, ефективності його діяльності, змін у структурі майна і джерел фінансування, в розрахунках с кредиторами та дебіторами.

Сьогодні у практиці управління підприємством використовується велика кількість методик обліку та аналізу, оцінки економічної безпеки, оцінки інформаційного забезпечення, які вимірюють рівень загроз господарській діяльності підприємства, її рівень, ступінь, ефективність тощо, і які нерідко перетинаються одна з одною.

Широкого поширення набули наступні підходи [8, с. 43]:

– аналіз фінансового стану підприємства: прибутково-інвестиційний, тривимірний, ресурсно-функціональний, індикаторно-індексний, індикаторний;

– програмно-цільовий: за функціональними складовими економічної безпеки: експертний, матричний, вузькофункціональний;

– на основі теорії економічних ризиків: економіко-математичне моделювання, ймовірність банкрутства підприємства та інші.

Найбільше в практиці використовують: ресурсно-функціональний, індикаторний (пороговий), комплексний (програмно-цільовий), а також підхід на основі теорії економічних ризиків.

Згідно ресурсно-функціонального підходу оцінки обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки, його рівень визначається через ефективність використання усіх видів ресурсів (фінансових, трудових, інформаційних, технологічних). Оцінка здійснюється на основі попередження небезпек та загроз, усунення їх негативного впливу шляхом порівнянь рівня обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства із еталонними значеннями, у тому числі за окремими його складовими. Узагальнений показник розраховують на основі зважування значень часткових функціональних критеріїв. Часткові критерії обчислюються як відношення сукупної відверненої шкоди за окремою функціональною складовою до обсягів фінансування заходів із нейтралізації завданої шкоди.

Прибутково-інвестиційний підхід ґрунтується на порівнянні чистого прибутку із прибутком, що необхідний для звичайного відтворення, тобто у разі, коли чистий прибуток перевищує розраховану межу, підприємство перебуває у стані економічної безпеки. Водночас порівнюють обсяги інвестицій, які здійснюються за рахунок реінвестованого прибутку з обсягом інвестицій, необхідних для забезпечення економічної безпеки. Пропонується використовувати різні методи для обчислення значення мінімального прибутку, необхідного для простого відтворення, а також обчислення абсолютних показників безпеки (запасу безпеки та коефіцієнту відтворення). Використовується спеціальна оціночна шкала коефіцієнту відтворення, як правило, з п'ятьма зонами: високий, нормальний, нестабільний, критичний, катастрофічний.

Спосіб оцінки обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства за еталоном зводиться до порівняння заходів та діяльності щодо цієї

системи з вимогами, закріпленими в еталоні. Тобто проводиться оцінка відповідності системи організації обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства встановленим еталонем. Під оцінкою відповідності обліково-аналітичного забезпечення встановленим критеріям розуміється діяльність, пов'язана з прямим або непрямим визначенням виконання або невиконання відповідних вимог обліково-аналітичного забезпечення безпеки підприємства. За допомогою оцінки відповідності обліково-аналітичного забезпечення вимірюється правильність реалізації процесів системи обліково-аналітичного забезпечення безпеки підприємства та ідентифікуються недоліки такої реалізації.

Індикаторний (пороговий) підхід передбачає розробку певних показників, що мають порогові значення, із подальшим порівнянням з ними фактичних показників. Відхилення фактичних даних від встановленої межі свідчить про необхідність вжити заходи задля ліквідації недоліків в організації роботи обліково-аналітичної системи підприємства. За індикаторним підходом здійснюється оцінка окремих елементів системи обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки із подальшим зважуванням отриманих результатів та зведенням їх в інтегральний показник, динаміку коливання якого відслідковують у процесі діяльності підприємства. Виділяють декілька блоків таких індикаторів, наприклад: фінансовий стан підприємства, якість потенціалу, виробництво, стан ринку та позиції на ньому суб'єкта господарювання, соціальні та екологічні індикатори.

Програмно-цільовий підхід базується на визначенні цільових орієнтирів з їх грошовою оцінкою, які набувають статусу програми або плану досягнення певних цілей підприємства після їх схвалення уповноваженими особами (керівництвом підприємства, акціонерами). Особлива увага приділяється переліку показників, методам їх оцінки та тлумачення.

Підхід, заснований на теорії економічних ризиків, зводиться до того, що обліково-аналітична система має забезпечити оцінку можливих наслідків ризиків (загроз) і сприяти розробці заходів для їх мінімізації. Незадовільне виконання вищезазначеної функції сигналізує про погану роботу обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства. Чим повніше в результаті облікової ідентифікації будуть встановлені ризики, тим точніше будуть вибрані методи управління ними, а, отже, ефективнішим буде процес забезпечення захисту підприємства від впливу загроз, породжених ризиками [4, с. 254].

Матричний підхід передбачає застосування алгоритмів, які формуються на логічних посилах та висновках. В залежності від планів підприємства щодо реалізації певних цілей або стратегії обираються підходи до оцінювання рівня його економічної безпеки. З метою забезпечення підвищення достовірності облікової інформації, саме на етапі побудови матриці оцінка об'єктів обліку повинна здійснюватися за справедливою вартістю. Найбільшого поширення набули матричні методи портфельного аналізу: матриця ADL/LC, портфельна матриця Boston Consulting Group (матриця BCG), модель Hofer/Schendel, метод Дібба-Сімкіна, модель Shell/DPM, матриця Д. Абея, модель Томпсона-Стрікланда, матриця Стейнера, матриця MACS. Також використовують матриці BCG, багатокритеріальні матриці McKinsey, Shell та інші.

Під час використання матричного методу обирають вид матриці та розробляють правила її побудови. Потім ідентифікують загрози та ранжують їх за значимістю та визначаються із набором інструментів, які є в розпорядженні підприємства.

Вузькофункціональний та бухгалтерський підходи застосовуються в аналізі фінансової та бухгалтерської звітності. Економіко-математичне моделювання здійснюється на основі виявлення певних взаємозалежностей, що дозволяють імітувати

ситуацію підприємства в майбутньому. Такі залежності будуються на основі статистичних даних, які набираються із бухгалтерської та управлінської звітності.

Зрозуміло, що методики діагностування обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства, перш за все, повинні сприяти виявленню конкретних заходів корегування організації цього процесу, що, вже у короткостроковій перспективі, може принести прибуток, підвищити економічну привабливість підприємства для акціонерів та інвесторів, а також нейтралізувати або мінімізувати вплив зовнішніх та внутрішніх загроз для економічної безпеки.

Обґрунтування раціонального методичного інструментарію діагностування стану обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки на підприємстві, на думку автора, повинно будуватися відповідно до досить чіткого алгоритму дій.

визначення напрямів для діагностування роботи обліково-аналітичної системи економічної безпеки підприємства  
(загальна оцінка фінансового стану підприємства, перевірка використання основних, оборотних коштів, оцінка конкурентних переваг підприємства та слабких місць в його діяльності; дотримання розрахунково-платіжної дисципліни, оцінка впливу факторів ризику на прибуток підприємства; діагностика банкрутства; оцінка економічної надійності контрагентів підприємства; оцінка ефективності роботи підрозділу економічної безпеки та ін)

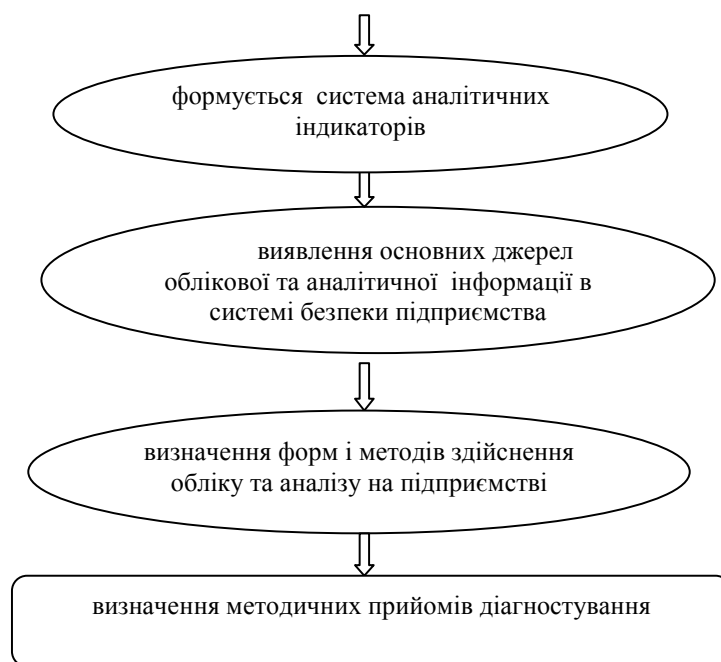


Рисунок 1 – Методичний інструментарій діагностування стану обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки на підприємстві

*Джерело: розроблено автором на основі [6]*

Методична частина передбачає вибір системи певних способів та прийомів, на яких базуються документування, інвентаризація, використання синтетичних та аналітичних рахунків, застосування методу подвійного запису, оцінка майна та зобов'язань, калькулювання, бухгалтерський баланс та узагальнення даних бухгалтерського обліку на звітну дату

До методичних прийомів діагностування стану обліково-аналітичного забезпечення відносяться:

- групування і порівняння даних балансу та звіту про фінансові результати;
- узагальнення даних про причини складного фінансового стану;
- аналітичне групування показників балансу та приведення їх до порівнянного вигляду;
- структурне групування показників майна і джерел його утворення;
- тематичні обстеження наявності залучених і власних джерел та коштів;
- прийоми структурних та аналітичних групувань показників зобов'язань і поточних активів;
- прийоми аналізу обсягів платіжних зобов'язань і поточних активів;
- систематизація даних у вигляді аналітичних таблиць за термінами виникнення заборгованості;
- порівняння наявних власних оборотних коштів з їхніми нормативами й обсягами іммобілізації;
- розрахунково-аналітичні методи визначення показників оборотності оборотних коштів;
- оцінка динаміки і складу дебіторської та кредиторської заборгованості;
- оцінка співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості;
- аналіз кореспонденцій рахунків та тематичні обстеження даних про використання оборотних коштів не за призначенням;
- балансові зіставлення показників власних і залучених джерел коштів;
- балансовий і розрахунковий методи визначення показників фінансової стійкості;

- узагальнення результатів контролю у вигляді аналітичних таблиць, діаграм.  
Джерелами інформації для діагностування стану обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства є :

- дані бухгалтерського обліку;
- фінансова звітність підприємства;
- нормативна інформація;
- планова інформація;
- статистична інформація;
- експертна інформація.

Варто зауважити, що при обґрунтуванні методичної роботи важливо керуватися не суб'єктивними перевагами й упередженнями в оцінці методик, а виходити з вимоги максимальної ефективності діагностики — максимум надійності щодо визначення стану обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства при мінімумі затрат. Важливим також є ретельне дотримання усіх вимог для проведення методики: підрахунок балів, інтерпретація, прогноз та інше у відповідності до методичних рекомендацій

**Висновки та перспективи подальших досліджень.** Запропоновані і уніфіковані теоретико-методичні основи діагностування обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства будуть сприяти формуванню навичок розроблення практичних рекомендацій щодо виявлення загроз, зниження ризиків, забезпечення оптимізації використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, розроблення антикризових заходів на макро-, мезо- та мікрорівнях.

Залежно від обраної для оцінки зазначеної системи мети, може змінюватися перелік аналітичних індикаторів, що і визначає перспективи подальших досліджень. Це дає для науковців варіативність пошуку ефективних показників та критеріїв, де важливою проблемою залишається взаємоузгодженість їх в межах групи та між собою.

## Список літератури

1. Велігура А. В. Оцінювання стану інформаційної безпеки підприємства. *Управління проектами та розвиток виробництва*. 2014. №4(52). С. 28-39.
2. Гнилицька Л.В. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства: монографія. Київ: КНЕУ, 2017. 305 с.
3. Гнилицька Л.В. Використання обліково-аналітичних технологій при розробці методики управління підприємницькими ризиками в системі економічної безпеки підприємства *Бухгалтерський облік і аудит*. 2012. № 3. С. 41-47. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/boau\\_2012\\_3\\_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/boau_2012_3_7) (дата звернення 20.10.2021)
4. Гнилицька Л.В. Облікові технології управління ризиками при забезпеченні економічної безпеки підприємства. *Фінанси, облік, аудит*. 2012. №12. С.253-265. URL: <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/3372/Gnilichkay.pdf;jsessionid=874679B3E8F29809DAA541D5DC5D587F?sequence=1> (дата звернення 20.10.2021)
5. Дячков Д.В. Методичні підходи до оцінки інформаційної безпеки підприємства. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Сер. : Економічні науки*. 2012. № 4. С. 131-135. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpush\\_2012\\_4\\_27](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpush_2012_4_27) (дата звернення 30.10.2021)
6. Єршова Н. Ю. Конспект лекцій з дисципліни «Обліково-аналітичне забезпечення діагностики та прогнозування розвитку бізнес-структур» для студентів усіх форм навчання за спеціальністю 071 – Облік і оподаткування, спеціалізації 02 Бізнес-аналітика. Х. : НТУ «ХПІ», 2017. 114 с.
7. Кравчук О. Я. Діагностика рівня та критерії оцінки корпоративної безпеки суб'єктів господарювання. *Економічні науки. Серія «Економіка та менеджмент»*. 2004. Вип. 1. С. 85-109.
8. Меліхова Т.О. Економічна безпека промислових підприємств: теорія, методологія, практика: дис. ... д-ра. екон. наук: 08.00.04. Запорзький нац.ун-т, 2018. 814 с.
9. Пуцентейло П.Р. Обліково-аналітичне забезпечення діяльності підприємства. *Інноваційна економіка*. 2015. №3. стр. 228-310. URL: [//dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/34611/1/%d0%86%d0%bd%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%b0%d1%86%d1%96%d0%b9%d0%bd%d0%b0%20%d0%b5%d0%ba%d0%be%d0%bd%d0%be%d0%bc%d1%96%d0%ba%d0%b0\\_2015\\_3.pdf](http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/34611/1/%d0%86%d0%bd%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%b0%d1%86%d1%96%d0%b9%d0%bd%d0%b0%20%d0%b5%d0%ba%d0%be%d0%bd%d0%be%d0%bc%d1%96%d0%ba%d0%b0_2015_3.pdf) (дата звернення 28.10.2021)
10. Сошко В. В. Організація оцінки і обліку доходів та витрат в системі економічної безпеки підприємства. *Фінанси, облік і аудит*. 2013. Вип. 2. С. 241-251.
11. Черкасова С. О. Особливості формування та реалізації механізму управління процесом обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства. *Наука й економіка*. 2014. Вип. 4. С. 72-79.
12. Штангрет А. М. Процес здійснення обліково-аналітичного забезпечення управління економічною безпекою підприємства. *Наукові записки. Серія : Економічні науки*. 2015. №2. С. 15-22.

## References

1. Velihura, A.V. (2014). Otsiniuvannia stanu informatsiinoi bezpeky pidpriemstva. [Assessing the state of information security of the enterprise]. *Upravlinnia proektamy ta rozvytok vyrobnytstva-Project management and production development*, 4(52), 28-39 [in Ukrainian].
2. Hnylytska, L.V.(2017). *Oblikovo-analitychne zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva: monohrafiia [Accounting and analytical support of economic security of the enterprise]*. Kyiv: KNEU [in Ukrainian].
3. Hnylytska, L.V. (2012). Vykorystannia oblikovo-analitychnykh tekhnolohii pry rozrobttsi metodyky upravlinnia pidpriemnytskymy ryzykamy v systemi ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [The use of accounting and analytical technologies in the development of business risk management methods in the system of economic enterprise security]. *Bukhhalterskyi oblik i audyt -Accounting and auditing*, 3, 41-47. Retrieved from [http://nbuv.gov.ua/UJRN/boau\\_2012\\_3\\_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/boau_2012_3_7). [in Ukrainian].
4. Hnylytska, L.V. (2012). Oblikovi tekhnolohii upravlinnia ryzykamy pry zabezpechenni ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [Accounting risk management technologies in ensuring the economic security of the enterprise motivation and evaluation of staff]. *Finansy, oblik, audyt - Finance, accounting, audit*, 12, 253-265. Retrieved from <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/3372/Gnilichkay.pdf;jsessionid=874679B3E8F29809DAA541D5DC5D587F?sequence=1> [in Ukrainian].
5. Diachkov, D.V.(2012). Metodychni pidkhody do otsinky informatsiinoi bezpeky pidpriemstva. [Methodical approaches to assessing the information enterprise security]. *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli. Ser. : Ekonomichni nauky - Scientific Bulletin of Poltava University of Economics and Trade. Ser. : Economic Sciences*, 4, 131-135. Retrieved from [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpush\\_2012\\_4\\_27](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpush_2012_4_27) [in Ukrainian].



6. Yershova, N.Yu. (2017). *Konspekt leksii z dystsypliny «Oblikovo-analitychne zabezpechennia diahnozyky ta prohnozuvannia rozvytku biznes-struktur» [Synopsis of lectures on the subject "Accounting and analytical support for diagnostics and forecasting of business structures"]*. Kh.: NTU «KhPI» [in Ukrainian].
7. Kravchuk, O.Ya. (2004). *Diahnozyka rivnia ta kryterii otsinky korporatyvnoi bezpeky sub'iektiv hospodariuvannia [Diagnosis of the level and criteria for assessing the corporate security of economic entities]*. *Ekonomichni nauky. Seriya «Ekonomika ta menedzhment» - Economic sciences. Economics and Management Series, 1*, 85-109 [in Ukrainian].
8. Melikhova T.O. (2018). *Ekonomichna bezpeka promyslovykh pidpriemstv: teoriia, metodolohiia, praktyka-Economic security of industrial enterprises: theory, methodology, practice. Extended abstract of Doctor's thesis*. Zaporozhye [in Ukrainian].
9. Putsenteilo, P.R. (2015). *Oblikovo-analitychne zabezpechennia diialnosti pidpriemstva [Accounting and analytical support of the enterprise activity]*. *Innovatsiina ekonomika- Innovative economy*, 3, 228-310. Retrieved from //dspace.wnu.edu.ua/bitstream/316497/3461/1/%d0%86%d0%bd%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%b0%d1%86%d1%96%d0%b9%d0%bd%d0%b0%20%d0%b5%d0%ba%d0%be%d0%bd%d0%be%d0%bc%d1%96%d0%ba%d0%b0\_2015\_3.pdf [in Ukrainian].
10. Sopko, V.V. (2013). *Orhanizatsiia otsinky i obliku dokhodiv ta vytrat v systemi ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [Organization of assessment and accounting of income and expenses in the system of economic security of the enterprise]*. *Finansy, oblik i audyt- Finance, accounting and auditing*, 2, 241-251 [in Ukrainian].
11. Cherkasova, S.O. (2014). *Osoblyvosti formuvannia ta realizatsii mekhanizmu upravlinnia protsesom oblikovo-analitychnoho zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [Features of the formation and implementation of the mechanism for managing the process of accounting and analytical support of economic security of the enterprise]* *Nauka y ekonomika- Science and economics*, 4, 72-79 [in Ukrainian].
12. Shtanhret, A.M. (2015). *Protses zdiisnennia oblikovo-analitychnoho zabezpechennia upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva [The process of implementation of accounting and analytical support for economic security management of the enterprise]* *Naukovi zapysky. Seriya : Ekonomichni nauky- Proceedings. Series: Economic Sciences*, 2, 15-22 [in Ukrainian].

**Tetyana Hrinka**, Associate Professor, PhD of Economics (Candidate of Economic Sciences)

*Central Ukrainian National Technical University, Kropyvnytskiy, Ukraine*

### **Methodical Aspects of Diagnosing Accounting and Analytical Support of Economic Enterprise Security**

The article proves the need for development of an optimal methodological set for diagnosing the state of accounting and analytical support of economic enterprise security. The conducted analysis allowed us to identify a variety of methods, which covered a review of traditional approaches to methodological aspects of diagnosing the work of this system. Based on the generalization of various means and techniques, methods, approaches, a flexible methodological procedure for assessing the state of accounting and analytical support in the field of effective management decisions and strengthening the economic enterprise security was suggested.

It is stated that the rational methodological set for diagnosing the state of accounting and analytical support of economic enterprise security should be built in accordance with a clear algorithm, namely: determining areas for diagnosing the accounting and analytical system of economic enterprise security, forming a system of analytical indicators, determining main sources of accounting and analytical information in the enterprise security system, determining the forms and methods of accounting and analysis at the enterprise, determining the methods of diagnosis. For all types of research multilateral diagnostics of the studied object is envisaged, taking into account the dynamics of its development, the results of similar previous studies, as well as the use of scientific and methodological tools and technical capabilities.

Proposed and unified theoretical and methodological bases for diagnosing accounting and analytical support of economic enterprise security will contribute to the skills development resulting in practical recommendations for identifying threats, reducing risks, optimizing the use of material, labor and financial resources, developing anti-crisis measures at macro, meso and micro levels.

**assessment methods, accounting and analytical support of economic enterprise security, diagnostics, approaches, methods, set of tools**

*Одержано (Received) 09.11.2021*

*Прорецензовано (Reviewed) 16.11.2021*

*Прийнято до друку (Approved) 20.12.2021*